

ЗАЙНЯТИСТЬ НАСЕЛЕННЯ НА МИКОЛАЇВЩИНІ

І.Г.Крилова, старший викладач

Миколаївський державний аграрний університет

Аналіз сучасного стану зайнятості населення свідчить про збереження негативних тенденцій використання трудового потенціалу. Це пояснюється низкою причин, серед яких одні з основних — не продумана політика зайнятості, при якій відсутні реальні дієві стимули до праці, низька її мотивація, що призвела до нераціонального розподілу робочої сили за галузями і сферами трудової діяльності. За даними Г.У.Купалової і В.М.Скупого, якщо у більшості розвинутих країн у сфері матеріального виробництва (промисловість, будівництво, сільське, лісове господарство) зайнято не більше 45% робочої сили, а в США і Канаді — 30%, то в Україні спостерігається протилежна ситуація — близько 70% працює в галузях матеріального виробництва [1].

Дослідженням проблеми зайнятості займаються відомі вчені аграрії: О.А.Богуцький, В.С.Дієсперов, Ю.М.Краснов, Г.І.Купалова, В.М.Петюх, М.Й.Малік, О.О.Онищенко, П.П.Руснак, П.Т.Саблук, В.М.Скупий, В.В.Юрчишин та багато інших. Їх наукові надбання є багатим підґрунтям для дослідження цієї проблеми в сучасних умовах глибокого реформування аграрної економіки.

Метою нашого дослідження є вивчення сучасної кон'юнктури ринку робочої сили та трудових відносин на селі.

Слід зазначити, що ринок праці характеризується такими основними показниками як сукупна пропозиція робочої сили (всі категорії економічно — активного населення), чисельність працевлаштованих та рівень безробіття і рівень зайнятості населення.

Аналізуючи кількість зайнятого населення за галузями економіки слід відмітити, що кількість зайнятого населення за період 2000-2002 років зросла на 29,3 тис. осіб. Найбільшу питому вагу в структурі зайнятого населення займає категорія найманих працівників підприємств, установ, організацій: у 2001 році — 66,2%, у 2002 році — 61,6% (табл. 1). Зниження на 4,6 в.п. відбулося

внаслідок зростання чисельності зайнятих в таких категоріях як “самозайняті” з 57,2 тис. осіб до 76,5 тис. осіб та “особи, працюючі в особистих селянських господарствах” з 79,8 тис. осіб до 94,4 тис. осіб. Найбільше зайняте населення у 2001-2002 роках спостерігається в таких виокремлених видах економічної діяльності як “сільське господарство, мисливство, лісове та рибне господарство” (відповідно 30,4% та 28,6%) та в промисловості (17,6 % та 16,1%).

Таблиця 1

Чисельність зайнятого населення за статусами зайнятості (%)

	2001 р.	2002 р.	Відхилення, в.п.
Всього зайнято	100	100	
Наймани працівники підприємств, установ, організацій	66,2	61,6	-4,6
Інші зайняті економічною діяльністю, у тому числі:	33,8	38,4	4,6
особи, працюючі за наймом у окремих громадян	7,7	7,7	0
Роботодавці	2,8	3	0,2
Самозайняті	9,7	12,4	2,7
Особи, працюючі в особистих селянських господарствах	13,6	15,3	1,7

Серед позитивних рис, що характеризують стан ринку праці, можна відмітити зростання попиту на робочу силу з 2550 осіб на 1.01.2002 року до 3148 осіб на 1.01.2003 року. За даний період найбільший попит на робочу силу спостерігався на підприємствах колективної форми власності. Найвищий темп зростання спостерігається на підприємствах приватної форми власності. Що стосується сільського населення, то максимальна кількість зайнятих у віці 15-70 років протягом 1999-2000 років була на підприємствах колективної форми власності. Після зазначеного періоду ситуація змінилася і в останні роки найбільша питома вага зайнятого населення виявилася на підприємствах приватної форми власності (табл. 2). Значну питому вагу в структурі попиту на робочу силу

протягом 2000-2003 років займає саме попит на робочі місця та робочу силу чоловіків. Тому на сьогоднішня найбільш незахищеними категоріями на ринку праці є жінки та молодь до 28 років. Протягом 2000-2003 років серед загальної чисельності вивільнених працівників найбільшу питому вагу складають жінки (більше 50%). Жінки становлять близько половини всієї сукупної робочої сили в економіці Миколаївської області (в 2002 році 48,3%), 93,5% жінок у працездатному віці (2002 рік) належать до економічно активного населення. Значна їх кількість (понад 40% працюючих жінок) мають вищу або середню спеціальну освіту.

Таблиця 2

**Динаміка чисельності зайнятого сільського населення
(у віці 15-70 років) за формами власності на
підприємствах Миколаївської області (%)**

Підприємства за формами власності	Роки			
	1999 р.	2000 р.	2001 р.	2002 р.
Державна	20,8	29,3	33,6	34,1
Колективна	66,8	50	25,2	23,2
Приватна	12,3	20,7	41,1	42,6
Міжнародних організацій та юридичних осіб інших держав	0,1	-	0,1	0,1
Всього зайнято	100	100	100	100

Значне зростання попиту на працю жінок відбулося у 2002 році в порівнянні з 2001 роком (майже в 2 рази), а в 2003 році зменшився на 6,5 в. п. в порівнянні з 2002 роком. Особливе занепокоєння викликає становище молоді на ринку праці, в тому числі тих, хто шукає собі перше робоче місце. У сучасних умовах значно ускладнюється процес первинного працевлаштування молоді. На даний момент в Україні кожен третій безробітний – віком до 28 років. Проте, незважаючи на усі труднощі працевлаштування, слід відзначити, що в Миколаївській області за період 2000-2002 років чисельність працевлаштованих постійно зростає з 21419 осіб до 24009 осіб відповідно. У 2002 році із загальної кількості працевлаштованих 47,6% жінок та 34% молодь до 28 років.

Підводячи підсумок викладеному, можна зазначити, що в Миколаївській області найбільш незахищеними верствами населення на ринку праці — це жінки та молодь до 28 років, але в області в останні роки намітився ріст чисельності працевлаштованих.

ЛІТЕРАТУРА

1. Г.І. Купалова, В.М. Скупий Зайнятість на селі. – К: УАЕ УААН, 1999. -с. 44.
2. Статистичний щорічник Миколаївської області за 2002 рік / Миколаївське обласне управління статистики; Під загальним керівництвом В.З. Жеребецького; стор. – 570; Вих. № 08-181; 10.07.2003р.
3. Населення і трудові ресурси села: Навч. посіб. / За ред П.Т. Саблука, М. К. Орлатого. – К.: Інститут аграрної економіки УААН, 2002. – 277 с.

УДК 636.5:658.8

СТАН ПТАХІВНИЦТВА В МИКОЛАЇВСЬКІЙ ОБЛАСТІ

Ю.В.Дикіна, аспірант

Миколаївський державний аграрний університет

Птахівництво виступає однією з пріоритетних складових галузі тваринництва, яке покликане забезпечувати потреби населення у дієтичних продуктах харчування, а також є сировиною для легкої промисловості. В умовах зменшення виробництва сільськогосподарської продукції роль птахівництва значно зростає.

Проблемам економіки птахівництва присвячено роботи О.М.Бевзи, М.П.Вітківського, О.М.Шпичака, В.Д.Лук'янової, А.В.Шоміна, Т.О.Гуренко, Л.В.Порубанської та ін. У них розглянуто питання економіки та організації виробництва продукції птахівництва по Україні в цілому.

Метою даного дослідження є аналіз стану галузі птахівництва в Миколаївській області, а також виявлення основних причин та шляхів подолання економічної кризи в птахівництві.

Проведені дослідження показали, що за період 1991-2001 років в галузі насамперед спостерігалось інтенсивне скорочення поголів'я птиці. Так, у 2001 році поголів'я птиці в усіх категорі-